

Kuolemansyyn selvittäminen – kuolemantapaus kotona

Lääkärikirja Duodecim

28.2.2022

Yleislääketieteen erikoislääkäri Osmo Saarelma

Laki kuolemansyyn selvittämisestä edellyttää, että kaikissa kuolemantapauksissa kuolinsyy pitää selvittää. Jos henkilö sairastaa tautia, jonka tiedetään johtavan kuolemaan, ja kuolinolosuhteet ovat sellaiset, että ei ole syytä epäillä muuta syytä kuolemalle, kuolinsyyn selvittäminen on yleensä selkeää, tapahtuipa kuolema kotona tai sairaalassa. Joissakin tapauksissa voi silti olla tarpeen tehdä ruumiinavaus kuolinsyyn tai -mekanismin tarkemmaksi selvittämiseksi, vaikka kuolema olisikin ollut luonnollinen. Tällöin kuitenkin ruumiinavaus edellyttää omaisten lupaa.

Kuolemasta on viipymättä ilmoitettava ensisijaisesti sille lääkärille, jonka hoidossa kuollut henkilö viimeisen sairautensa aikana oli, tai kuolinpaikan terveyskeskuksen lääkärille.

Kotiin annettava sairaanhoidollinen apu on tehnyt mahdolliseksi hoitaa vakavasti sairaita potilaita omassa kotiympäristössään kuolemaan asti. Kuoleman saapumiseen voidaan valmistautua, ja tässä ovat tukena potilaan hoitoon kotona osallistuvat hoitajat ja lääkäri. Kun lääkäri on todennut kuoleman tapahtuneen, hoitava lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen ja voidaan käynnistää normaalit toimet vainajan hautaamiseksi.

Jos henkilön kuolema on odottamaton tai yllättävä mutta oletettavasti luonnollinen, kuolemasta on ilmoitettava poliisille. Poliisi selvittää, tarvitseeko kuolemansyyn selvittämiseksi tehdä tutkinta, vai voiko hoitava lääkäri kirjoittaa kuolintodistuksen. Jos kuolintodistusta ei voi kirjoittaa, kun vainaja ei esimerkiksi ole viimeisen sairautensa aikana ollut lääkärin hoidossa, yleensä kuolinsyyn selvittämiseksi tarvitaan ruumiinavaus.

Jos kuoleman on aiheuttanut rikos, tapaturma, itsemurha, myrkytys, ammattitauti tai hoitotoimenpide tai kun on aihetta epäillä kuoleman johtuneen jostakin mainitusta syystä tai jos kuolema on tapahtunut muuten yllättävästi, suoritetaan poliisitutkinta ja yleensä myös oikeuslääketieteellinen ruumiinavaus.

Tapauksissa, joissa päädytään ruumiinavaukseen, hautauslupa annetaan avauksen jälkeen.

Vainajan lähimmillä omaisilla on oikeus saada tiedot kuolemansyystä ja kuoleman olosuhteista mutta ei välttämättä kaikista aikaisemmista vainajan sairauksista ja vaiheista. Milloin kyseessä on luonnollinen kuolema, luontevin tapa selvittää asiaa on omaisten ja hoitavan lääkärin välinen keskustelu. Lisätietoja vainajan omaisille ja läheisille löytyy [THL:n sivuilta](#).

Kuolintodistukseen kirjataan peruskuolinsyy, joka on tärkein kuolemaan johtaneen tapahtumasarjan käynnistänyt sairaus tai tila. Lisäksi usein merkitään erikseen välitön kuolinsyy, joka on se sairaus, jonka viime vaiheessa katsottiin aiheuttaneen kuoleman. Kun vainajalla on saattanut olla useita sairauksia, kuolintodistukseen voidaan kirjata myös kuolemaan myötävaikuttaneita syitä.

Lisätietoa aiheesta

Laki kuolemansyyn selvittämisestä (459/73) [1](#)

Asetus kuolemansyyn selvittämisestä (948/73) [2](#)

